

PÅ LAKSETUR I NORDØSTGRØNLAND

Af radiosondeassistent *Ib Tøpfer*

Ved pinsetid begyndte man at diskutere mulighederne for laksefangst i søerne på Liverpool Land. På dette tidspunkt plejede istykkelsen nemlig at være tilpas, samtidig med at mængden og størrelsen af laksene gjorde det umagen værd at køre derover.

I virkeligheden drejede det sig ikke om rigtige laks men om fjeldørreder, men på grund af familieskabet og for nemheds skyld kaldtes de aldrig andet end laks.

Netop omkring første juni var det kærkomment med nogle fisk, for om foråret var kosten unægtelig noget ensformig, da det bedste af ens proviant forlængst var blevet spist.

Det var næsten tradition, at gamle Jobi skulle indlede laksesæsonen ved at tage over og hugge de første huller i søisen, men dette år var han lidt længe om at bestemme sig, så vi var to fra Kap Tobin, som besluttede os til at køre afsted uden at tage hensyn til traditionen. Vejret tegnede nogenlunde, og hvis man kørte om natten eller tidligt om morgenen, havde man den herligste hårdt frosne skorpe på sneen, som fik slæden til at fare afsted næsten som på blankis. Ellers var tiden på dagen af mindre betydning takket være midnatssolen.

Vi læssede slæderne med alt det nødvendige grej: telt, soveposer, primus, koge-grejer, proviant, hundekæde og så selvfølgelig fiskeremedierne, så der var godt læs på. Skulle vi også selv sidde op, fik hundene faktisk en del at trække. Alt gik imidlertid udmærket, og ved midnatstid kørte vi fra Kap Tobin over Rosenvinges Bugt til bopladsen Kap Hope, hvor vi skulle have et sidste sælskrot til hundefoder. Solen skinnede fra nord, og føret var tåleligt. Undervejs mødte vi en del fangere, som til trods for det sene tidspunkt var på vej til eller fra iskanten, og halvvejs ude i bugten passerede vi tæt under det mægtige isfjeld, som i flere år havde ligget fast her som et værdigt vartegn.

Ud for Kap Hope var isen langs kysten så rådden, at den knap kunne bære en slæde - og i hvert fald ikke to så tunge eksemplarer som vore. Hundene var imidlertid ikke lette at få til at dreje væk fra de spor, som de andre slæder fulgte,

og som førte direkte ind til husene på land, så det kom til at koste mange løbeture ved siden af slæden for ved hjælp af pisken at få hundene drejet i en tilsyneladende forkert men sikker retning. Ikke så snart havde man sat sig forpustet på slæden i forvisning om, at nu var man på rette vej, før hundene ændrede kurs med en mine, som tydeligvis sagde: „Kan du da virkelig ikke se, et du er helt gal på den?“. Men vi nåede da efterhånden bopladsen, hvor vi blev budt indenfor på kaffe, så vi samtidig kunne fortælle om de planer, vore rejsepakkede slæder afslørede, vi havde. Da vi fortalte, at vi var på vej til laksefangst i søen ved Dumbravahytten, erfarede vi, at Jobi netop havde planer om at tage derover, men tidligst kunne komme om en dag eller to.

Forsynet med sælskrot, en ekstra istuk og en masse gode råd kørte vi ud fra Kap Hope kort efter for om muligt at nå op til søen, inden dagens øgede solvarme tøede skorpen på sneen og ødelagde føret. Da vi svingede om pynten og kørte op i Hurry-fjorden, så vi en masse sorte pletter spredt udover isen, - sæler som solede sig i den tidlige morgensol. Vi havde imidlertid hverken tålmodighed eller tid til at snige os ind på dem, hvis vi ville gøre os håb om at nå frem i tide. Hundene syntes derimod oplagte til jagt, for så snart de fik øje på en sæl, styrtede de frem imod den uden at ænse pisk eller tilråb, og da de tunge slæder var kommet i god fart, var det umuligt at løbe op på siden af hundene og dirigere dem. Altså fortsatte den vilde fart, og ruten op gennem fjorden gik i det besynderligste zigzag. Sælerne rejste blot hovederne og plumpede så i deres huller længe før hundene nåede dem. Men efterhånden indså hundene også, at det var et sisyfosarbejde, de var kommet på og indstillede jagten, idet de dog stadig skelede til sælerne, når vi passerede dem.

I Kap Hope var vi blevet advaret om, at fjordisen ud for Dumbravahytten var rådden på grund af den opbrudte elv, der strømmede ud inde fra laksesøen. Da vi var kommet et stykke op i fjorden, holdt vi derfor rigeligt over mod den anden kyst og drejede først ind mod hytten, da vi var vinkelret på den. Inde ved kysten masede vi over nogle store tidevandsrevner og kørte så op til det lille træhus. De uundgåelige totter af moskusuldhaar lå spredt rundt omkring sammen med afblegede moskuskranier fra tidligere moskusjagter. Det skulle blive rart med noget at spise nu, for vi udsatte turen videre ind mod søen, som lå endnu 2-3 kilometer inde i landet. Solen havde allerede nu fået så megen magt, at dette sidste stykke ville koste os uforholdsmæssig megen besvær og tid. Det viste sig nemlig at være et mas at få skubbet slæderne igang, hver gang de var kørt fast i den megen dybe sne, og selv sank vi i til op over knæene ved hvert skridt, vi tog. Vi foretrak derfor at orientere os lidt i terrainet og eventuelt gå lidt på gåsejagt. Nede på isen ved nogle skosser slog vi derfor vores telt op, da det var at foretrække for at sove

Fiskepladsen er nået, og mens hundene hviler ud, begynder fiskerne at hugge hul i isen, så man kan fange an på laksefiskeriet. Foto: Ib Tøpfer

på hyttens spækkede gulv. Solen, som indtil nu havde skinnet herligt, tilsøredes mere og mere, og da vi havde fået rejst teltet og lavet noget mad, var den helt forsvundet bag nogle lave skyer, som også dækkede toppen af de omliggende fjelde. Det var som fuglene ikke ville frem i det vejr, kun en enkelt falk kredsede højt oppe i luften. Alligevel gik vi op langs elven for at se, om ikke et eller andet skulle dukke op. Først her var nogenlunde, når man gik helt ude ved vandkanten, så langt man turde på grund af kamikkerne, som helst ikke skulle blive våde. På et sted, hvor strømmen bugtede sig, fik vi pludselig øje på en fugl, som sad og beskæftigede sig med noget på jorden. Den var så travlt optaget af sit forehavende, at den ikke ænsede, da vi bevægede os nær hen til den. Det var en Lille Kjove, som sad og pillede i en død lemming. På den anden side af elven sad et par gæs på et snebart stykke, men selvom vi var meget opsat på at få fat i dem, var det umuligt at bevæge sig derover imod uden at blive opdaget, da vi skulle igennem et område med megen dyb sne. Vinteren havde været særdeles streng det år, og der var faldet rekordagtige mængder sne. Hjemme på Kap Tobin var flere huse

fuldstændig begravet i snemasserne; men at der skulle ligge så store mængder sne stadigvæk her inde mellem fjeldene i de lunere dale, havde man ikke ventet.

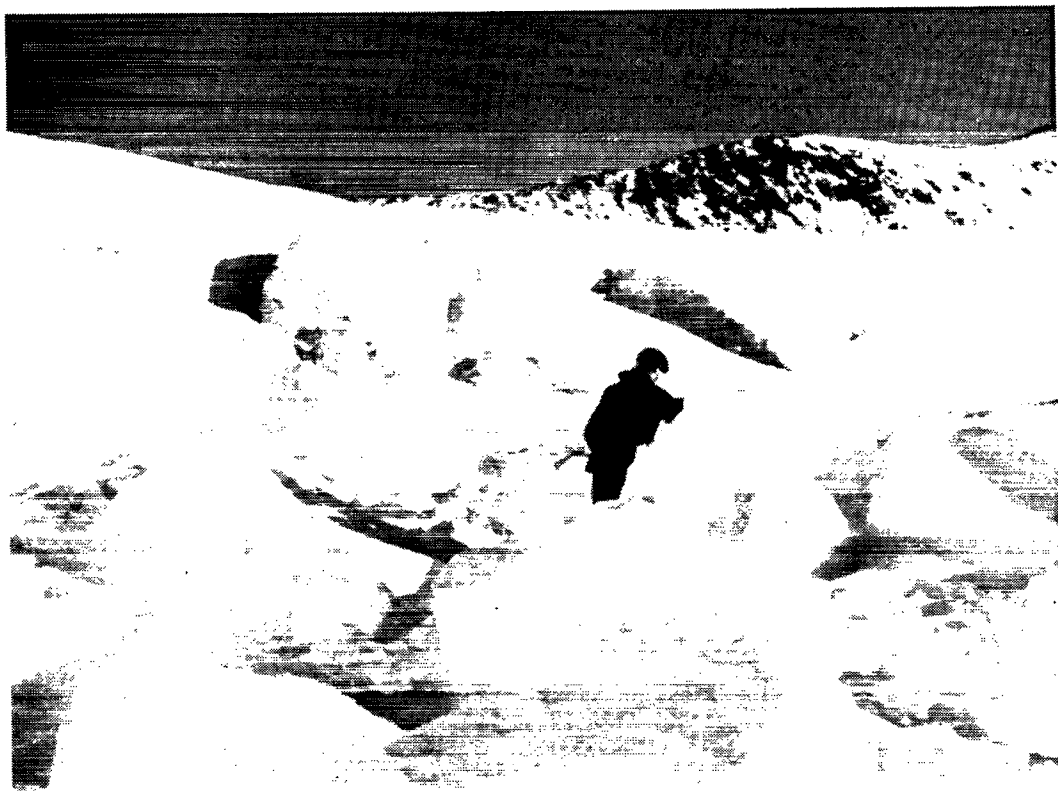
Da det var de eneste fugle, vi så, vendte vi tilbage til teltet for at krybe i soveposerne, så vi kunne være udhvilede til næste dag.

Tidligt næste morgen brød vi op og fortsatte ind mod søen. Da vi nåede det sidste større snebare areal inden den isdækkede sø, standsede vi op for at slå lejr. Det viste sig at være en ideel lejrplads. Stykket var bevokset med græs og lave planter, og en lille smeltevandsskilde løb tværs igennem, så vi havde det herligste drikkevand. Hundekæden blev lagt ud henne ved overgangen mellem sne og græs, så hundene dels kunne lægge sig i græsset og dels kunne slukke tørsten med en mundfuld sne.

Vi gik så ned til søen for at bese den lidt nærmere. Vi var nysgerrige efter at få at vide, hvor tyk isen var, og det fik vi også hurtigt opklaret, da der tværs over søen gik en revne ned gennem isen. Uheldigvis viste den, at isen var usædvanlig tyk - næsten lige så tyk som istukkens længde. Det skal indrømmes, at det tog noget af lysten til at påbegynde arbejdet med at hugge huller, og vi kunne jo desuden ikke være sikre på, at vi lavede hullerne på de fangstmæssige rigtige steder, således at hele besværet måske ville være omsonst. Da vi diskuterede, hvor det sandsynligvis var bedst at arbejde sig ned gennem isen, hørte vi pludselig tre-fire skud, som rungede mellem fjeldsiderne. Vi regnede straks med, at det var et signal fra Jobi eller en anden, som var kommet og havde set vores telt, og skød en serie pistolskud op i luften for at vise, hvor vi var gået hen. Men så hørte vi ikke mere, og på trods af en vis nysgerrighed efter at se, hvem det kunne være, der havde skudt, fortsatte vi med ishugning, nu da vi endelig havde fået taget os sammen til at få arbejdet overstået. Først længe efter dukkede en slæde op over højdedraget, der skjulte udsynet over dalen, og på den sad gamle Jobi og fangeren Noah med et par gæs hængende på slædeopstanderen. Det var altså grunden til, at de havde skudt!

Endelig havde vi nu fået sagkyndig assistance. Da vi fortalte om den tykke is, så heller ikke de nyankomne særligt begejstrede ud, og Jobi ønskede sig også noget solskin, så kunne man nemlig regne ud, hvor i søen laksene befandt sig. Ikke desto mindre gik de straks i gang med deres istukke, og snart huggede vi alle fire, så vi svedte derved. Istukkene arbejdede sig møjsommeligt ned gennem isen tomme for tomme, indtil næsten hele tukken var forsvundet i hullet, før arbejdet efter en rum tid gav bonus.

Imedens var der kommet flere slæder med grønlandere og deres koner, og inden aften var adskillige telte dukket op rundt om søen. Der blev en snakken og diskussionen om fangstmulighederne, og alle undrede sig over den svære is. Men inden

Undervejs mødte man gang på gang selv i de lunere dale så store snemasser, at det til tider var vanskeligt at komme frem.

Foto: Ib Tøpfer

midnat var søens is gennembrudt af mange små huller, der hver blev passet af en ivrig fisker. Pilkningen foregik med et stykke snor, hvori der var fastgjort en lille krog omviklet med noget bly eller andet tungt, og som madding benyttedes spæk. Så galdt det om at lokke for laksene med maddingen, så de bed efter den, hvorpå man med et snuftag skulle trække snoren til sig, så krogen satte sig godt fast, og laksen kom op til overfladen. Det var pudsigt at lægge mærke til, hvor mange forskellige stillinger der blev indtaget under pilkningen. Jobi sad stille på halen med spredte ben og lod snøren danse op og ned gennem isen i små ryk, andre lå på maven og kikkede ned gennem hullet medens de pilkede, og nogle havde gjort sig det behageligt ved at trække slæden hen ved siden af fangsthullet og sidde på den.

Ved midnat gik man op til teltene, hvor alle samledes om en gang te-mik med humpler af franskebrød, som Noah havde haft med. Resultatet af dagens fangst havde ikke været stort, alt i alt en halv snes laks, hvoraf de fleste var af en temmelig beskeden størrelse. Da selve Jobi kun havde fanget fire stykker, kunne man

imidlertid ikke bebrejde sig noget. Alle håbede på solskin næste dag, - så skulle der nok blive fanget laks.

Heldigvis! Da vi vågnede om morgenen var teltet dejlig varmt, og teltdugen lyste af solskin. Det galdt bare om at komme ud af moskussoveposerne i en fart og sætte en gryde sne over til morgen-te; og medens primussen hvædede lystigt, gik vi ud for at se på landskabet i den herlige, nye belysning. To stejle fjeldsider langs søen førte op til den glitrende Grethe-gletscher, som for enden af dalen strakte sig ned til søen. Vendte man blikket til den anden side, ud mod fjorden hvor vi var kommet fra, så vi over et lavere og blødere formet fjeldlandskab bag hvilket de karakteristiske lagdelte fjelde på Hurry-fjordens vestside ragede op. En storlået og uvirkeligt skøn udsigt i morgensolens gyldne lys.

Fra vor lejr, som jo lå et lille stykke fra søen, gik vi gennem sneen ned til de andre telte medbringende proviant til hele dagen. Der skulle jo være mulighed for den store fangst idag, og så ville det være ærgerligt at skulle frem og tilbage for at spise.

Grønlænderne var allerede begyndt for længe siden, og de sad nu ved deres huller, travlt optaget. Jobi havde haft ret, omslaget i vejret havde haft en særdeles gunstig indflydelse på laksefangsten. Ved siden af hver fanger lå der allerede flere laks, og dagen var jo knap nok begyndt endnu. Det tilskyndede os til at komme i gang hurtigst muligt, men først måtte der hugges nye huller, da de gamle lå i skyggen fra den ene fjeldside og derfor ikke var placeret strategisk rigtigt. Utålmodigheden fik isen til at synes dobbelt så tyk, men endelig stak tukken dog igennem, og efter at hullet var blevet klaret for isstumper, kunne også vi påbegynde pilkningen.

Det skal med det samme siges, at selv om det var en god fiskedag, skulle der dog en god portion tålmod til at sidde stille og vente på bid, så det varede ikke længe, før jeg forlod fangstfeltet og istedet gav mig på jagt i håb om at have bedre held med mig end for to dage siden. Jeg vendte da også tilbage med en dejlig stor gås og satte mig så til at vente på, at laksepilkerne skulle holde en pause. Man kunne ikke blive træt af at betragte den vidunderlige udsigt, og det var jo behageligt varmt i solen. I disse dage, hvor man uafbrudt opholdt sig i solen og den skarpe luft, blev man kraftigt skoldet i ansigtet; omkring øjnene, hvor de nødvendige solbriller havde siddet, var huden lys, ellers var resten af ansigtet ildrødt og svidende. Selv på dage uden direkte solskin var bestrålingen så kraftig, takket være den stærke refleks fra sneen, at man kunne blive ubehagelig forbrændt.

Hver sommer plejede den gamle fanger Peter Pike at tage herover for at fange laks med net, og han kom altid tilbage med et par fulde tønder. Så kunne man købe store, dejlige, istandgjorte laks af ham for en billig penge.

En sommer var nogle danske fra Kap Tobin sejlet herover i motorbåd for ligeledes at hente en god fangst hjem i et par til formålet medbragte tønder, men det gik ikke dem så godt. De måtte vende tilbage uden laks, idet de dog klogeligt havde efterladt tønderne ved Dumbravahytten for ikke at blive helt til grin.

Laksefangst er faktisk mulig mange steder i Scoresbysund-området. I flere af de små søer i fjeldene bag Scoresbysund er der også laks, men de mest fiskerige steder er søerne på Hurry-fjordens østside, i Gubbedalen, Nøkkedalen og Lange Sødal. Da der samtidig er meget smukt, benytter man selvfølgelig lejligheden til at slå to fluer med eet smæk og også få en lille ferietur ud af det.

Efter en resultatrig, men anstrengende dag kom laksepilkerne op til teltene godt sultne, og hvad var mere naturligt end at koge en grydefuld af de lækre fisk. Det blev til et vældigt måltid, hvor man sad og suttede det lækre, fede, lyserøde kød fra benene, så alle deltagerne i denne fællespisning efterhånden sad med glinsende mundvige. Det blev til det rene lystspiseri, men hvem kan lade være med det, når man har nok af en sådan delikatesse? Samtidig sludredes der om løst og fast og fortaltes historier, medens der gestikuleredes med de fedtede fingre - det var et rigtigt laksegilde!

Vi to fra Kap Tobin måtte desværre bryde tidligt op for at krybe i soveposerne, da vi skulle afsted om natten for at vende tilbage til vejrstationen. I slædeposerne kunne vi hjembringe en gås og en stor portion laks, hvoraf dog en del var foræringer fra vore grønlandske venner.

Laksesæsonen var nu indledt, og snart ville rygtet om den gode fangst spredes og forårsage, at mange slæder i den kommende tid ville finde vej til laksesøerne.